

POLACY

według tekstów **Stefana kardynała Wyszyńskiego**
i Witolda Gombrowicza
reżyseria **GABRIEL GIETZKY**

TEATR POLSKI W WARSZAWIE

Dyrektor Teatru Polskiego w Warszawie Andrzej Seweryn

www.teatrpolski.waw.pl

POLACY

według tekstów **Stefana kardynała Wyszyńskiego**
i **Witolda Gombrowicza**

Stefan   **OLGIERD ŁUKASZEWICZ**
Witold   **RADOSŁAW KRZYŻOWSKI**

Scenariusz
RAFAŁ KOSEWSKI
Reżyseria, współpraca dramaturgiczna i opracowanie muzyczne
GABRIEL GIETZKY
Dekoracje i kostiumy
MARIA KANIGOWSKA

Premiera 5, 6 marca 2011, Scena Kameralna
Czas trwania spektaklu 1 godz. 15 min.

Szczególnym przedmiotem medytacji uczynicie postać niezapomnianego Prymasa, śp. kardynała Stefana Wyszyńskiego - jego osobę, jego naukę, jego rolę w jakże trudnym okresie naszej historii. To wszystko uczynicie przedmiotem medytacji i podejmijcie to wielkie i trudne dzieło, dziedzictwo przeszło tysiącletniej historii, na którym on - kardynał, Prymas Polski, dobry pasterz, wycisnął trwale, niezatarte piętno. Niech dzieło to podejmą z największą odpowiedzialnością pasterze Kościoła, niech podejmie je duchowieństwo, kapłani, rodziny zakonne, wierni każdego wieku i każdego zawodu. Niech podejmą je młodzi. Niech podejmie je cały Kościół i cały Naród. Każdy na swój sposób, tak jak Bóg i własne sumienie mu wskazują. Podejmijcie i prowadźcie je ku przyszłości.

Jan Paweł II

Sięgnąłem po Gombrowicza. Ten jego dystans do zdarzeń, poczucie humoru, bezlitosne ukazywanie niedojrzałości w różnych odmianach - wszystko to od razu mnie ujęło. I tak od "Ferdydurke" aż po "Dzienniki" przebrnąłem przez jego książki. Już nie pamiętam, czy przez wszystkie, ale "Kosmos" i "Ślub" były w zasięgu mojej ręki.

Sam fakt, że był to pisarz tępiony w PRL, nastawiał mnie pozytywnie (...) prawem przekory człowiek "zagombrowiczowywał się" do ostatnich granic. Znalazłem u tego autora coś, co wydaje mi się ważnym składnikiem filozofii życia: ostre widzenie świata, piętnowanie kompleksów, kpinę z pewnych syndromów - czy to w wersji profesora Pimki, czy w wersji Miętusa.

I nie są to tylko moje odczucia. Odwiedził mnie lubelski ksiądz, który od dziesięciu lat pracuje w Kazachstanie. Opowiadał mi, jak dużą rolę odegrał Gombrowicz w jego powołaniu. Pytam: "W czym, Tadeusz, najbardziej pomógł ci Gombrowicz?". "Pomógł mi wyzwoleć chrześcijaństwo z karykaturalnych form". Gombrowicz pozwala dążyć do tego chrześcijaństwa, którym jest Ewangelia nieskażona rażąca formą.

arcybiskup Józef Życiński

Arcybiskup Józef Życiński, metropolita lubelski, wybitny intelektualista, humanista, autorytet Kościoła zmarł 10 lutego 2011 roku. W dniu premiery „Polaków” miał wziąć udział, wraz z Adamem Michnikiem, w debacie zatytułowanej *Dwie Polski?*.

STEFAN WYSZYŃSKI / WITOLD GOMBROWICZ KALENDARIUM

- 3 VIII 1901** W Zuzeli, wsi położonej na pograniczu Mazowsza i Podlasia, w rodzinie Julianny z Karpiów i Stanisława Wyszyńskiego rodzi się Stefan Wyszyński.
- 4 VIII 1904** W majątku Małoszyce, 200 kilometrów na południe od Warszawy, w rodzinie ziemiańskiej, przychodzi na świat Witold Gombrowicz.
- 1912 – 1920** Wyszyński uczęszcza do gimnazjum w Warszawie, następnie, po wybuchu wojny, kontynuuje naukę w Łomży i Włocławku. Po zdaniu egzaminów maturalnych wstępuje do Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku
- 1916 - 1926** Gombrowicz rozpoczyna naukę w katolickim gimnazjum św. Stanisława Kostki, w Warszawie. Następnie zdaje egzamin maturalny, studiuje prawo na Uniwersytecie Warszawskim i zdobywa dyplom licencjacki.
- 1924** Stefan Wyszyński otrzymuje święcenia kapłańskie. Mszę prymicyjną odprawia w kaplicy Matki Bożej na Jasnej Górze.
- 1927 - 1929** Wyszyński składa egzamin licencjacki, następnie uzyskuje tytuł doktora prawa kanonicznego na podstawie rozprawy *Prawa rodziny, Kościoła i państwa do szkoły*. Wyjeżdża na roczne stypendium do katolickich ośrodków naukowych Austrii, Włoch, Francji, Belgii, Holandii i Niemiec.
- 1928** Gombrowicz spędza kilka miesięcy we Francji. Odwiedza Paryż i wypoczywa w Pirenejach.
- 1930** Gombrowicz rezygnuje z kariery prawniczej po tym, jak z powodu przekonań politycznych odrzucono jego kandydaturę na stanowisko aplikanta w sądzie w Radomiu (był stronnikiem Piłsudskiego, a sędziowie popierali endecję). Zaczyna bywać w kawiarniach literackich Warszawy.
- 1931 - 1939** Stefan Wyszyński obejmuje obowiązki wikariusza w bazylice katedralnej we Włocławku i równocześnie zostaje mianowany profesorem w tamtejszym Wyższym Seminarium Duchownym. Współredaguje miesięcznik *Ateneum Kapłańskie*, angażuje się w pracę społeczno-oświatową.
- 1933** Ukazują się pierwsze artykuły Witolda Gombrowicza w prasie warszawskiej a także zbiór opowiadań *Pamiętnik z okresu dojrzewania*. Gombrowicz zaczyna pisać swój pierwszy dramat *Iwonę, księżniczkę Burgunda*.
- 1937** W październiku Gombrowicz publikuje pierwszą powieść - *Ferdydurke*. W listopadzie Wyszyński zostaje mianowany członkiem Rady Społecznej przy Prymasie Polski kardynale Augustynie Hlondzie.
- 1938** Witold Gombrowicz publikuje *Iwonę, księżniczkę Burgunda* w prestiżowym literackim czasopiśmie *Skamander*.
- 1939** Kolejna powieść Gombrowicza *Opętani* ukazuje się w odcinkach w prasie codziennej. Publikacja zakończenia przypada na pierwsze dni września. Pisarz zaproszony na rejs inauguracyjny transatlantyku *Chrobry* wyrusza do Argentyny. Dopływa do Buenos Aires na tydzień przed wybuchem drugiej wojny światowej. Po podpisaniu paktu między Hitlerem i Stalinem podejmuje decyzję pozostania w Argentynie. Pierwsze lata emigracji spędza w ubóstwie, uczy się hiszpańskiego, pisze okazjonalnie dla prasy emigracyjnej i argentyńskiej.
- 1939-1944** Stefan Wyszyński po wkroczeniu wojsk niemieckich do Włocławka pertraktuje z Niemcami w sprawie dalszego funkcjonowania seminarium duchownego. Początkowo wbrew zakazowi Niemców prowadzi wykłady dla kleryków. Po fali aresztowań, za namową przełożonych, podejmuje decyzję o ukryciu się w rodzinnym domu we Wrociszewie. W 1942 roku zostaje kapelanem Zakładu dla Niewidomych w Laskach. W okresie Powstania Warszawskiego pełni obowiązki jednego z kapelanów Grupy AK „Kampinos” oraz szpitala powstańczego w Laskach.

- 1945** Wyszyński wraca do Włocławka. Zakłada tygodnik *Lad Boży*. Zostaje rektorem Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku. Pod pseudonimem dr Stefan Zuzelski wydaje pracę *Stolica Apostolska a świat powojenny*.
- 1946** Stefan Wyszyński zostaje mianowany biskupem lubelskim. W Buenos Aires ukazuje się hiszpańskie tłumaczenie *Ferdydurke*. Gombrowicz rozpoczyna pracę nad *Ślubem*, swoim drugim dramatem, który ukaże się po hiszpańsku w 1948 roku.
- 1948** Stefan Wyszyński zostaje mianowany przez Piusa XII arcybiskupem metropolitą gnieźnieńskim i warszawskim. Z arcybiskupstwem gnieźnieńskim związane są tytuł i obowiązki Prymasa Polski.
- 1950-1951** Na zaproszenie Bolesława Bieruta prymas Stefan Wyszyński prowadzi rozmowy dotyczące polskiej administracji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych. Zostaje też dwukrotnie przyjęty na audiencji przez papieża Piusa XII.
- 1951** Witold Gombrowicz rozpoczyna współpracę z *Kulturą* i Instytutem Literackim, które Jerzy Giedroyc prowadzi w Maisons-Laffitte pod Paryżem. Ten ważny ośrodek polskiej kultury na wygnaniu stanie się wydawcą jego książek w ojczystym języku. Od maja do czerwca *Kultura* publikuje fragmenty *Trans-Atlantyku*, który wzbudza gwałtowne wrogie reakcje wśród emigracji polskiej.
- 1953** Instytut Literacki rozpoczyna serię wydawniczą *Biblioteka Kultury* tomem zawierającym *Trans-Atlantyck* i *Ślub* Gombrowicza. W Europie, François Bondy publikuje we francuskim czasopiśmie *Preuves* pierwszą recenzję *Ferdydurke* oraz prezentuje fragmenty *Trans-Atlantyku*, tłumaczone na francuski i opatrzone wstępem Konstantego Jeleńskiego. Premier Józef Cyrankiewicz atakuje publicznie Gombrowicza nazywając go „reakcjonistą, anty-Polakiem, degeneratem na żołądź amerykańskich imperialistów i rewizjonistów niemieckich”.
- 1953-1956** Arcybiskup Stefan Wyszyński zostaje ogłoszony kardynałem, nie otrzymuje jednak zgody władz państwowych na wyjazd do Rzymu. 25 września 1953 wygłasza kazanie w kościele św. Anny w Warszawie. Późnym wieczorem otrzymuje decyzję Rady Ministrów zakazującą dalszego pełnienia funkcji kościelnych. Nocą zostaje aresztowany i umieszczony w klasztorze kapucynów w Rywałdzie Królewskim koło Grudziądza. Następnie zostaje wywieziony do Stoczka Warmińskiego koło Lidzbarka, po kilku tygodniach przewieziony do Prudnika Śląskiego, by ostatecznie zostać osadzonym w klasztorze sióstr nazaretanek w Komańczy. W miejscu odosobnienia pisze *Rozmyślenia na tle roku liturgicznego* i *List do moich kapłanów*, a także *Jasnogórskie Śluby Narodu*.
- 1955** Gombrowicz nawiązuje współpracę z Radiem Wolna Europa, dla którego pisze teksty w latach 1959-1961, nigdy nieemitowane. Zostaną one wydane po jego śmierci pod tytułem *Wspomnienia polskie* oraz *Wędrowki po Argentynie*.
- 1956** 26 października, po trzech latach odosobnienia Stefan Wyszyński powraca do Warszawy. Obejmuje ponownie obowiązki duszpasterskie. W styczniu 1957 roku przeprowadza z premierem Józefem Cyrankiewiczem rozmowę w sprawach dotyczących stosunków między Kościołem a Państwem. 18 maja, w Rzymie arcybiskup Stefan Wyszyński otrzymuje z rąk papieża Piusa XII pierścień i kapelusz kardynalski.
- 1957** Pierwszy tom *Dziennika* (1953-1956) Gombrowicza ukazuje się po polsku nakładem Instytutu Literackiego. *Ferdydurke*, *Trans-Atlantyck* i *Ślub* publikowane są po raz pierwszy w powojennej Polsce. Rozszerzone wydanie zbioru opowiadań *Pamiętnik z okresu dojrzewania* ukazuje się pod nowym tytułem *Bakakaj*. Odwilż polityczna skończy się wkrótce i od 1958 roku Gombrowicz będzie w Polsce pisarzem zakazany przez kolejnych trzydzieści lat.
- 1958** Kardynał Wyszyński odbywa rozmowę z I sekretarzem KC PZPR Władysławem Gomułką i premierem Cyrankiewiczem na temat stosunków Kościół - Państwo. Strony nie osiągają porozumienia. Po tym spotkaniu rozpoczyna się ofensywa władz państwowych przeciw Kościołowi i programowi Prymasa.

- 1960** W wydawnictwie Instytutu Literackiego w Paryżu ukazuje się po polsku powieść Gombrowicza *Pornografia*.
- 1962** W Paryżu ukazuje się drugi tom *Dziennika* (1957-1961) Gombrowicza.
- 1963** 8 kwietnia Gombrowicz wyrusza do Europy – spędzi miesiąc w Paryżu i rok w Berlinie Zachodnim jako stypendysta Fundacji Forda i Senatu berlińskiego. W Polsce w *Życiu Literackim* ukazuje się sfalszowany wywiad z Gombrowiczem. Rozpoczyna się nagonka prasowa przeciw pisarzowi. Zarzuca mu się m.in. „faszystowskie skłonności”. Wobec zaistniałych okoliczności upada plan podróży Gombrowicza do Polski. 26 kwietnia Kardynał Wyszyński odbywa kolejną rozmowę z Władysławem Gomułką między innymi na temat stosunków dyplomatycznych między PRL a Stolicą Apostolską. *Ślub* w reżyserii Jorge Lavelliego dostaje pierwszą nagrodę na konkursie młodych grup teatralnych. Prezentacja nagrodzonej inscenizacji w paryskim teatrze Récamier rozpoczyna okres międzynarodowej kariery Gombrowicza jako dramatopisarza. Witold Gombrowicz przeprowadza się do Vence, na południu Francji, gdzie będzie mieszkał razem z Ritą Labrosse, do śmierci. Instytut Literacki Giedroycia wydaje po polsku ostatnią powieść Witolda Gombrowicza - *Kosmos*, Gombrowicz pracuje nad *Operetką*. Instytut Literacki publikuje trzeci tom *Dziennika* (1961-1966) Gombrowicza wraz z dramatem *Operetka*. Witold Gombrowicz dostaje międzynarodową nagrodę księgarzy Formentor, której laureatami byli już m.in. Samuel Beckett i Jorge Luis Borges. Jego dzieła są tłumaczone na francuski, niemiecki, włoski, angielski, szwedzki, holenderski, japoński. Coraz częściej mówi się o Gombrowiczu jako kandydacie do literackiej nagrody Nobla. We francuskim wydawnictwie Pierre Belfond ukazuje się *Testament. Rozmowy z Dominikiem de Roux*. W rok później Instytut Literacki Giedroycia publikuje polskie wydanie *Testamentu*. W listopadzie francuski dziennik *Le Monde* poświęca dodatek Gombrowiczowi, zaś telewizja szwajcarska filmuje rozmowy Gombrowicza z de Roux. 24 lipca Witold Gombrowicz umiera na niewydolność oddechową w domu w Vence. Kardynał Wyszyński rozmawia z premierem Jaroszewiczem na temat normalizacji stosunków między Kościołem i Państwem. Z Episkopatem Polski dokonuje, na Wzgórzu Jasnogórskim, aktu oddania ludzkości Matce Kościoła. W kościele św. Krzyża w Warszawie kardynał Wyszyński wygłasza cykl konferencji: *Matka - Syn-Rodzina, Rodzina - Naród - Społeczeństwo, Naród - Kościół - Państwo*. Kardynał Stefan Wyszyński bierze udział w konklawe, na którym kardynał Karol Wojtyła został obrany papieżem. Kardynał Wyszyński ustala z Edwardem Gierkiem plan pierwszej pielgrzymki papieża Polaka do ojczyzny. Następnie towarzyszy Janowi Pawłowi II w spotkaniach z wiernymi. 6 lutego: kardynał Wyszyński przyjmuje przedstawicieli NSZZ „Solidarność” z przewodniczącym Krajowej Komisji Porozumiewawczej Lechem Wałęsą. 22 marca: podczas radiowej mszy św. czytane jest „Słowo Prymasa Polski”, który wzywa społeczeństwo do „spokoju, równowagi i odpowiedzialności”, a władze państwowe do „szacunku dla całości fizycznej i duchowej każdego obywatela”. 26 marca: Wyszyński odbywa rozmowę z gen. Wojciechem Jaruzelskim. 14 maja: nagrywa na taśmę magnetofonową przemówienie do wiernych, które zostaje odtworzone podczas mszy św. odprawianych w intencji Jana Pawła II, po zamachu na jego życie. 28 maja: w Domu Arcybiskupów Warszawskich przy ul. Miodowej 17 umiera Prymas Polski kardynał Stefan Wyszyński. Trumna zostaje wystawiona w sali audiencyjnej warszawskiej rezydencji Prymasa, następnie w kościele seminaryjnym św. Józefa na Krakowskim Przedmieściu. Warszawiacy tłumnie oddają hołd zmarłemu.

Stefan:

Kimkolwiek jesteście, jeśli jesteście Polakami, macie prawo wiedzieć, jak myśli jeden z Polaków, którego prawa pogwałcono w sposób brutalny.

Witold:

My, Polacy jesteśmy tacy a tacy... Nam Polakom zdarza się to a to... Ten styl jest męczący, bo jest nagminny. Oto jedna z tych pułapek stylistycznych, jakie czyhają na każdym rogu.

Stefan:

Do nas wszystko, co polskie przemawia inaczej, bo to jest nasze, rodzime. I człowiek, rozwijający się normalnie, nie może się wyobcować całkowicie z tego, co jest jego własne, ze środowiska, z którego pochodzi. Wiąż z Ojczyzną to prawo natury, najbardziej podstawowe i najświętsze ze wszystkich praw przyrodzonych. Prawo, które uszanować muszą wszyscy!

Witold:

Największa świętość nasza zawarta jest w najzwyczajszej naszej pospolitości.

Zawsze chciałem, żeby Polak mógł z dumą powiedzieć: „Należę do narodu podrzędnego”. Z dumą, albowiem takie powiedzenie tyleż poniża, co wywyższa.

Stefan:

Naród, który nie wierzy w wielkość i nie chce ludzi wielkich, kończy się. Trzeba wierzyć w swą wielkość i pragnąć jej.

Mamy jedną Ojczyznę i jej winni jesteśmy miłość, służbę, ofiarę a nawet śmierć, gdy tego Bóg zażąda! Ale abyśmy byli na to gotowi, potrzeba nam jedności w Chrystusie i w Kościele. Dlatego proszę wszystkich, od których to zależy, aby tej jedności nie niszczyli, bo jest to zagrożenie bezpieczeństwa Ojczyzny i wprowadzenie do życia narodu podziału, a więc sporów i kłótni.

Witold:

Chciałbym, aby Polak przestał być wytworem wyłącznie życia zbiorowego. Chciałbym go uzupełnić, zalegalizować jego drugi biegun – biegun życia indywidualnego – i rozpiąć go między tymi dwoma biegunami. Chciałbym go mieć między Polską a jego własnym istnieniem – bardziej dialektycznego, świadomego swojej wewnętrznej sprzeczności i umiającego wyzyskać ją dla rozwoju.

Stefan:

Polak... Naród jest zbyt wielką wartością, aby dał się wypowiedzieć tylko jednymi ustami. Polak...

Polska jest jednością, Polska jest całością. Podkreślajmy raczej to, co nas łączy, niż to, co dzieli.

Na każdym progu walczyć będziemy o to, aby Polska – Polską była! Aby w Polsce – po polsku się myślało! Aby w Polsce – polski duch mógł się wypowiedzieć całkowicie w duchu chrześcijańskiej przedniej straży!

Witold:

Jeśli Polska nie pozwala Polakowi na swobodne myślenie i czucie, to znaczy, że Polska nie pozwala mu być w pełni sobą, czyli w pełni Polakiem. Polak z natury swojej jest Polakiem. Wobec czego, im bardziej Polak będzie sobą, tym bardziej będzie Polakiem.

Stefan:

Poświęcenie się za Ojczyznę jest znakiem zrozumienia swojego miejsca, znakiem gotowości człowieka do przezwyciężenia siebie. Jesteśmy – mimo woli – pokoleniem bohaterów.

Adam Michnik

Kłopot

fragmenty

Myślę czasem: zrozumieć duchowe dylematy naszego inteligenta to tyle, co ogarnąć i opisać przestrzeń rozpostartą pomiędzy dziełem kardynała Wyszyńskiego a dziełem Witolda Gombrowicza; dojrzeć wyrastające na tej przestrzeni wielkie dzieło papieża Jan Pawła II, Czesława Miłosza, Zbigniewa Herberta, także Leszka Kołakowskiego. Bowiem to, co cenne w polskiej kulturze, powstało na przecięciu jej wielkich historycznych szlaków, w spotkaniu ducha chrześcijańskiego z duchem liberynskim, w konflikcie idei i światów spierających się i wzbogacających wzajemnie. (...)

Między tymi dwoma wielkimi duchami egzystuje współczesna kultura polska. Także i my, polscy niepokorni inteligenci, żyjemy między modlitwą kardynała Wyszyńskiego i szyderstwem Witolda Gombrowicza, między prawdą Kapłana i prawdą Błazna. I obie te prawdy są nam potrzebne, bo każda z nich na swój sposób uczy nas skromności i pokory. (...)

Bądź tedy pobożny, niepokorny inteligencie, ale nie wyrzekaj się sceptycyzmu – choćby w świecie politycznych zaangażowań. Uczestnicząc w antytotalitarnej wspólnotce, chroń swą bezdomność; dochowując wierności narodowym korzeniom, pielęgnuj swe permanentne niezakorzenie; w świat rozchwianych norm moralnych wnoś jasną prostotę ewangelicznych nakazów („tak – tak; nie - nie”), a gładki świat wartości urzędowo skodyfikowanych nasycaj śmiechem błazna i wątpieniem liberyna. Bowiem przeznaczeniem twoim nie jest ani świętowanie politycznych wiktorii, ani schlebienie własnemu narodowi. Masz dochować wierności sprawom przegranym, mówić rzeczy nieprzyjemne, budzić sprzeciw.

Masz zbierać cięgi od swoich i obcych - „bo tylko tak zdobędziesz dobro, którego nie zdobędziesz”.

Zbigniew Herbert

Przesłanie Pana Cogito

Idź dokąd poszli tamci do ciemnego kresu
po złote runo nicości twoją ostatnią nagrodę

idź wyprostowany wśród tych co na kolanach
wśród odwróconych plecami i obalonych w proch

ocalałeś nie po to aby żyć
masz mało czasu trzeba dać świadectwo

bądź odważny gdy rozum zawodzi bądź odważny
w ostatecznym rachunku jedynie to się liczy

a Gniew twój bezsilny niech będzie jak morze
ilekroć usłyszysz głos poniżonych i bitych

niech nie opuszcza ciebie twoja siostra Pogarda
dla szpiclów katów tchórzy - oni wygrają
pójdą na twój pogrzeb i z ulgą rzuca grudę
a kornik napisze twój uładzony życiorys

i nie przebaczej zaiste nie w twojej mocy
przebaczać w imieniu tych których zdradzono o świecie

strzeż się jednak dumy niepotrzebnej
oglądaj w lustrze swą błazeńską twarz
powtarzaj: zostałem powołany - czyż nie było lepszych

strzeż się oschłości serca kochaj źródło zaranne
ptaka o nieznanym imieniu dąb zimowy
światło na murze splendor nieba
one nie potrzebują twego ciepłego oddechu
są po to aby mówić: nikt cię nie pocieszy

czuwaj - kiedy światło na górach daje znak - wstań i idź
dopóki krew obraca w piersi twoją ciemną gwiazdę

powtarzaj stare zaklęcia ludzkości bajki i legendy
bo tak zdobędziesz dobro którego nie zdobędziesz
powtarzaj wielkie słowa powtarzaj je z uporem
jak ci co szli przez pustynię i ginęli w piasku

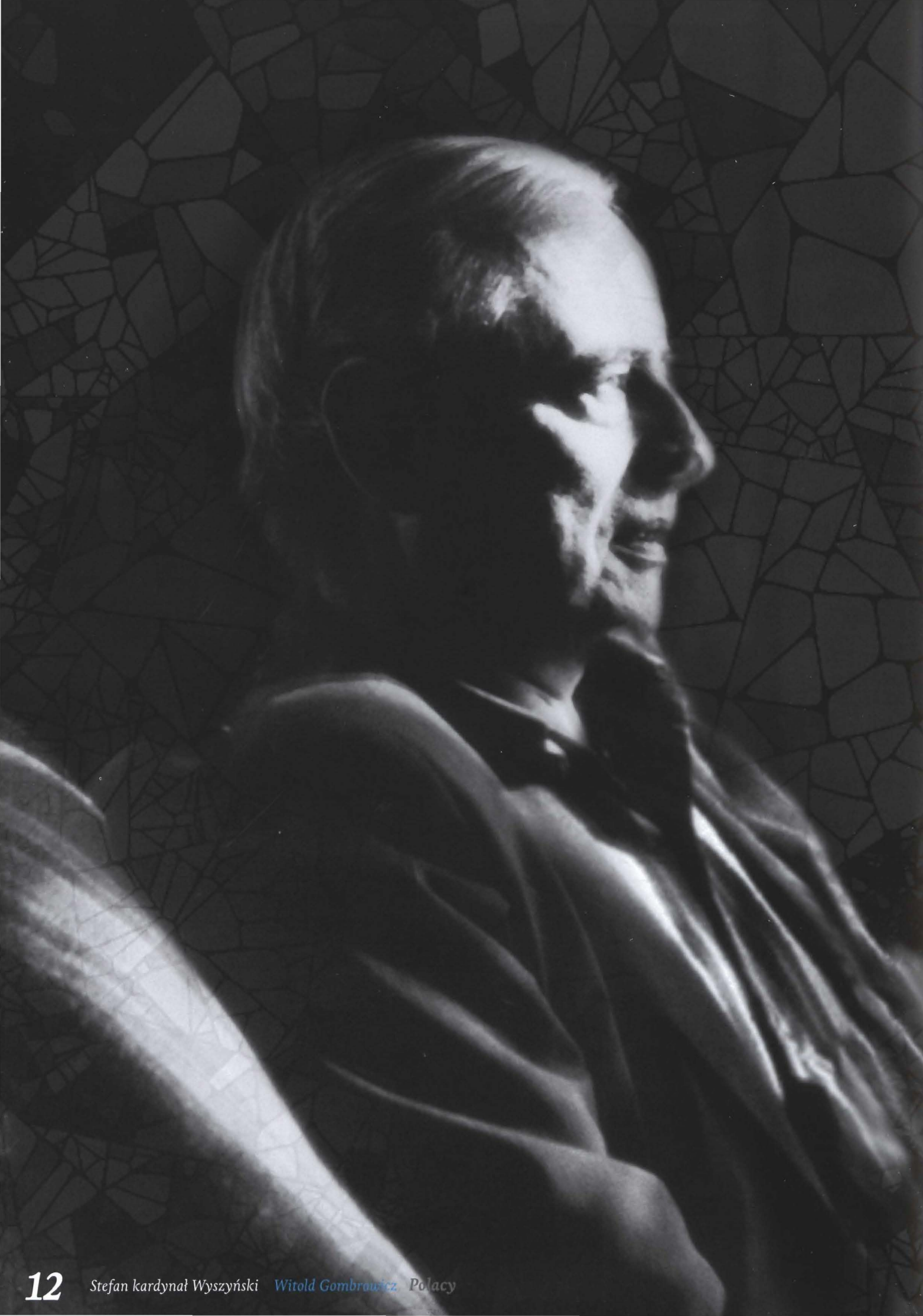
a nagrodzą cię za to tym co mają pod ręką
chłostą śmiechu zabójstwem na śmietniku

idź bo tylko tak będziesz przyjęty do grona zimnych czaszek
do grona twoich przodków: Gilgamesza Hektora Rolanda
obrońców królestwa bez kresu i miasta popiołów

Bądź wierny Idź

Radosław Krzyżowski

Absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. Ludwika Solskiego w Krakowie, aktor krakowskiego Teatru im. Juliusza Słowackiego. Był związany z Teatrem STU i Narodowym Starym im. Heleny Modrzejewskiej. Współpracował również z teatrami offowymi: Stowarzyszeniem Teatralnym „Łaźnia” i „Łaźnia Nowa”.

W 2001 roku otrzymał Ludwika - prestiżową krakowską nagrodę teatralną dla najlepszego aktora, za rolę Hamleta w głośnym spektaklu Krzysztofa Jasińskiego w Teatrze STU. Inne jego ważne role to m.in.: Rogożyn w „Idiocie”, w reż. Barbary Sass (Teatr im. Juliusza Słowackiego, 2002), Czeladnik w „Szewcach”, w reż. Jerzego Jarockiego (Teatr Stary, 2002), Stawrogin w „Biesach”, w reż. Krzysztofa Jasińskiego (Teatr STU, 2007).

Grał także w filmach, m.in. „Duże zwierzę”, reż. J. Stuhr (2000), „Wichry Kołomy”, reż. M. Gorris (2009). Widzom telewizyjnym znany jest jako doktor Sambor z serialu „Na dobre i na złe”.

Olgierd Łukaszewicz

W 1968 ukończył Państwową Wyższą Szkołę Teatralną w Krakowie, aktor Teatru Polskiego w Warszawie. Był związany z krakowskim Teatrem Rozmaitości, a także z teatrami warszawskimi: Dramatycznym, Współczesnym, Powszechnym, Studio, Narodowym.

Od 1988 występował przez 7 lat na scenach niemieckojęzycznych, zagrał w wielu znaczących niemieckich produkcjach telewizyjnych. Dwa sezony był etatowym aktorem Teatru Miejskiego w Bonn.

Był pomysłodawcą i inicjatorem kilku niecodziennych artystycznych akcji plenerowych m.in.: „Namiot Przymierza” (poświęcony pamięci warszawskich Żydów), „Sybir – ostatnie pożegnanie” (pamięci zesłańców polskich), „Nocy pielgrzyma” (ku czci Juliusza Słowackiego)

W 2000 roku odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, w 2008 - Orderem Zasługi NRF.

W latach 2002–2005 był prezesem Związku Artystów Scen Polskich. Pełni tę funkcję ponownie od 17 stycznia 2011 roku.

Stworzył wiele pamiętnych kreacji filmowych i teatralnych, m.in. w spektaklach J. Grzegorzewskiego: Karla Rossmanna w „Ameryce” F. Kafki, Franza w „Pułapce” T. Różewicza, główną rolę w „Złowionym” T. Różewicza, ostatnio w spektaklach J. Kiliana Prospera w „Burzy” i Jakuba w „Jak wam się podoba” Szekspira. W Teatrze TV zagrał m.in. Alcesta w „Mizantropie” Moliera w reż. J. Majewskiego, Hrabiego Lachowskiego w „Bigda idzie!” J. Kadena-Bandrowskiego w reż. A. Wajdy.

Jest laureatem wielu nagród teatralnych i filmowych. W 2006 za rolę generała Fiedorfa w filmie „Gen Nil” w reż. R. Bugajskiego otrzymał nagrodę na festiwalu filmowym w Tiburon w Kalifornii.

W 2010 roku zagrał prymasa Wyszyńskiego w spektaklu teatru telewizji „Prymas w Komańczy” w reż. Pawła Woldana.

Dyrektor Teatru – **Andrzej Seweryn**

Zastępca Dyrektora d/s Artystycznych - **Jarosław Gajewski**
Główna Księgowa – **Małgorzata Murawska**
Asystent Dyrektora Teatru – **Michał Sieczkowski**

Główny inżynier – **inż. Leszek Włodarkiewicz**
Pracownia scenograficzna – **Jolanta Gałązka, Grażyna Piworowicz**

Kierownicy pracowni:

akustycznej - **Paweł Betcher**
krawieckiej damskiej – **Zofia Borycka**
krawieckiej męskiej – **Ryszard Szczepański**
malarskiej – **Janusz Przepióra**
modelatorskiej – **Zbigniew Petschl**
oświetleniowej - **Jarosław Wardaszka**
perukarskiej – **Magdalena Taff-Porębiak**
stolarskiej – **Ryszard Kotomski**
szewskiej – **Waldemar Kamiński**
ślusarskiej – **Grzegorz Maryniak**
tapicerskiej – **Mirosław Metylski**

Kierownik rekwizytorni – **Paweł Wrześniewski**
Brygadier sceny – **Zbigniew Dybek**
Brygadierka garderobianych – **Iwona Różycka**

Asystent, inspicjent, sufler – **Przemysław Pawlicki**

Kierownik koordynacji pracy artystycznej
i sekretariatu – **Małgorzata Skrocka**

Koordinacja pracy artystycznej / Impresariat – **Bartosz Borowicz**

PR / Sponsoring - **Katarzyna Gawel-Stańkowska**
Wizerunek / Komunikacja - **Olga Sander-Stachurska**
Dział literacki – **Iwona Kusiak, Patrycja Miłkasz-Pisula**

Biuro Obsługi Widzów
Ul. Krakowskie Przedmieście 6
tel. (0-22) 826-61-64, tel./fax 826 49 18
e-mail: bow@teatrpolski.waw.pl

W programie wykorzystano: fragmenty wypowiedzi abp Józefa Życińskiego dla „Gazety Wyborczej”: „Rozmowa o Gombrowiczu – przekroczyć formę...”, 06 kwietnia 2004, fragment orędzia Ojca Świętego Jana Pawła II do Polaków, Watykan, 28 maja 1981 r. oraz fragmenty eseju Adama Michnika pt. „Kłopot”, pierwodruk w tomie: „Obecność. Leszkowi Kołakowskiemu w 60. rocznicę urodzin”, Aneks, Londyn 1987; a także zdjęcia: Stefana kardynała Wyszyńskiego ze zbiorów archiwum Instytutu Prymasowskiego Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie; Witolda Gombrowicza (fot. Bohdan Paczowski, Vence 1965) ze zbiorów Muzeum Literatury w Warszawie. Licencje na wystawienie utworu zostały wydane przez ZAiKS oraz Instytut Prymasowski.

Redakcja programu – **Patrycja Miłkasz-Pisula**
Projekt plastyczny programu – **Mateusz Kurek / Eyedea**

Wydawnictwo Teatru Polskiego w Warszawie
sezon 2010/2011
nakład: 1000 egzemplarzy

Partnerzy Teatru

TEATR POLSKI

W WARSZAWIE

www.teatrpolski.waw.pl

Teatr Polski jest jednostką organizacyjną Samorządu Województwa Mazowieckiego

Mazowsze.
serce Polski